

XVIII европейски конгрес по горска педагогика

Природните бедствия и промените в климата бяха във фокуса на срещата

Наши и европейски експерти взеха участие в XVIII европейски конгрес по горска педагогика, който се проведе от 3 до 5 септември в Учебно-опитното горско стопанство „Георги Ст. Аврамов“ – Юндола. Страната ни за първи път е домакин на ежегодното международно събитие.

Мотото на тазгодишния конгрес „Европейските гори, подложени на стрес от пожари, суша и бури – предизвикателство за горската педагогика“ зададе и неговия фокус – представяне пред обществеността на проблемите на горите, засегнати от природни бедствия и промени в климата, чрез методите на горската педагогика.

Форумът беше организиран от Изпълнителната агенция по горите в партньорство с Министерството на земеделието и храните чрез шестте държавни предприятия и Лесотех-

ническият университет. В него участваха 70 специалисти от България и 35 представители на Австрия, Белия, Германия, Естония, Израел, Латвия, Норвегия, Полша, Румъния, Словакия, Унгария, Финландия и Чехия (сн. 1).

Конгресът бе официално открит от заместник-министъра на земеделието и храните д-р инж. Мирослав Маринов в присъствието

на инж. Стоян Тошев – изпълнителен директор, и д-р инж. Анна Петракиева – зам. изпълнителен директор на ИАГ, чл.-кор. проф. Георги Георгиев – директор на Института за гората – БАН, доц. д-р Христо Михайлов – ректор на ЛТУ, инж. Ваня Каменова – директор на СЗДП – Враца, инж. Валентин Чамбов – директор на ЮЗДП – Благоевград, проф. д-р Иван Па-

1

лигоров – председател на Съюза на лесовъдите в България, инж. Васил Василев – председател на НЛРС – СЛРБ, преподаватели от ЛТУ и експерти от държавните горски и ловни стопанства (сн. 2 и 3).

В своето изказване зам.-министърът д-р инж. Мирослав Маринов каза: „Горската педагогика е най-резултатният и достъпен начин за възстановяване на връзката между обществото и природата за постигане на по-добра комуникация между лесовъдите и обществото. Разработените от горските педагози програми за обучение на деца и подрастващи са свързани с разбирането за лесовъдската професия, екологичните взаимовръзки в природата и правилното отношение на хората към околната среда“.

Изпълнителният директор на ИАГ инж. Стоян Тошев определи темата на форума като изключително актуална и допълни: „Това, че сме домакин на XVIII европейски конгрес по горска педагогика, е доказателство за постигнатите резултати и оценка на усилията на горските педагози, които превърнаха работата с деца в част от лесовъдския делник и в най-сигурната превенция за опазването на горите и тяхното добро стопанисване“.

В своето приветствие към при-

състващите проф. д-р Иван Палигоров изрази благодарност към хората, подпомогнали началото и развитието на дейностите по горска педагогика в България – доц. д-р Георги Костов като зам.-министър на земеделието и храните, чл.-кор. проф. Иван Илиев като ректор и проф. Милко Милев като зам.-ректор на ЛТУ. Специално бе отбелязана заслугата на д-р инж. Анна Петракиева – зам. изпълни-

телен директор на ИАГ и лектор по горска педагогика, която е в основата на всички обучения по горска педагогика (сн. 4).

Събитието даде възможност на участниците да обменят опит и идеи.

Основните лектори на форума се включиха чрез свои проучвания, като засегнаха различни аспекти на темата. Доц. д-р Георги Костов постави въпроса за „Издържливите горски ландшафти – предизвикателство за експертите и обществото“, Едуард Олсън – бивш пожарник, представител на Германската асоциация за защита на горите (Die Schutzgemeinschaft Deutscher Wald), презентира своето изследване „Да се научим да живеем с огъня: Как горските пожари се променят заедно с нашия климат и важната роля на горските педагози в предотвратяването на горски пожари“. Мория Нетцер – докторант във Факултета по социални науки на Университета в Хайфа, представи „Проучване на перспективите и предизвикателствата пред обучителите на учители в горските училища при разработването на подходи за горска педагогика в образованието относно изменението на климата“. Последната лекция беше на тема „Влияние на изме-

нението на климата върху еко тревожността и психичното здраве“, разработена от проф. д.н. Снежана Илиева – преподавател в катедра „Социална, организационна, клинична и педагогическа психология“, и проф. д.н. Соня Карабелева – декан на Философския факултет в СУ „Св. Климент Охридски“.

Разделени на групи, участниците се включиха в авторски занимания по методите на горската педагогика, създадени от организаторите на конгреса – представители на Изпълнителната агенция по горите, дирекциите на природните паркове у нас и държавните горски предприятия (сн. 5, 6 и 7). Със свои практически занимания се представиха още полякинята Каролина Ремушко от сайта przezlas.edu.pl и Сирпа Каркайнен от Финландската асоциация на горите. В създаването им горските педагози са вложили много въображение и стремеж да формират в участниците екологично съзнание, да провокират загриженост за състоянието на гората и нейните обитатели, за да я възприемат като незаменим екологичен ресурс, който трябва да бъде пазен, да научат кога намесата на лесовъда е наложителна и в какво се състои работата му.

В демонстрираните лесовъдски

занимания участниците могат да редят пъзел от дървена шайба и да разберат кои нейни части са ценни за индустрията, за какво може да се използват остатъците от преработката на дървесина, които достигат до 50 %. Да влязат в ролята на лесовъда, като помогнат на гората да премине през природната стихия. По пътя си обаче, докато преодоляват препятствия с приятел, трябва да задържат топка, без да използват ръцете си. Колко е трудно да се спаси една ихтиофауна? Могат да опитат да уловят рибки с въдица с магнит и да ги поставят на безопасно място. Лесно ли е да угасят горски пожар дори ако той е само на макет, а в ръката си имат само топка? А да обяснят на своя отбор с мимики или звуци определено бедствие в гората и как да се справят с него? Дали късметът в играта на камък, ножица, хартия ще им помогне да спасят животното, чиято роля играят, или животът му ще бъде отнет от стихия? Какво друго освен бързина е нужно на обитателите на гората, за да се преборят за мястото, на което живеят? Могат ли да избегнат пожара, ако са в ролята на дърво дори то да може да се движи? Кои са вредителите по иглолистните и широколистните дървета и какви следи оставят

върху тях? Гората устоява на много природни стихии, но невинаги и не за дълго време. Кога е време лесовъдът да се намеси, за да запази тя живота в себе си?

Звучите на родопската каба гайда – символ на величествената планина, в ръцете на инж. Николая Никова от ДГС – Широка лъка, оповестяваха началото на всяка поредица от лесовъдски занимания.

Горските педагози се включиха в дискуссионни групи, в които обсъдиха актуални теми, поставени от лектори (сн. 8). Задачата им беше да предложат подходи и похвати за справяне с предизвикателствата в общуването с различни групи хора чрез дейности от горската педагогика и да представят своите решения пред аудиторията.

Дирк Шмехел – ръководител на подгрупата по горска педагогика към Горската комуникационна мрежа на Организацията по прехрана и земеделие (FAO) и ръководител на отдел „Трансфер на знания, връзки с обществеността, горско образование“ в Държавния институт за гората и горско стопанство (Landesanstalt für Wald und Forstwirtschaft), Бавария, и Улрике Шут – член на подгрупата по горска педагогика към Горската комуникационна мрежа и ръководител на отдел „Образование“ в Германската федерална асоциация за защита на горите (Schutzgemeinschaft Deutscher Wald Bundesverband), поставиха пред своята дискуссионна група въпроса „Кой/какво е горски педагог (методи, стандарти, оценка)“. Вероника Яловярова от Словакия национален горски център попита каква е ролята на родителите в горската педагогика, инж. Пшемислав Шабловски (Асоциация на горските педагози в Полша) поясни как да се справяме

с философски и психологически процеси чрез методите на горската педагогика (чувства/емоции, загуба, разделяла) (сн. 9), а д-р инж. Елена Рафаилова – главен експерт в ИАГ, отговори на въпроса „Как да обясним необходимостта от лесовъдски дейности, насочени към намаляване на негативното влияние на климатичните промени върху горските екосистеми, и да върнем доверието на обществото“. Инж. Андреана Трифонова – ръководител-екип на Фондация „По-диви Родопи“, постави темата „Естествено възстановени гори с по-нисък риск от абнотични и биотични повреди в сравнение с изкуствени насаждения – ефективни комуникационни подходи“.

Участниците в една от дискуссионните групи разсъждаваха върху специфичния подход в работата с различни групи от обществото в контекста на темата, разработена от доц. д-р Момчил Панайотов – катедра „Дендрология“ в ЛТУ, и д-р инж. Петя Матева от ИАГ, „Горската педагогика беше в полза за постигането на консенсус в спорни/конфликтни случаи като Бистришко бранище, Беловежка гора и Баварска гора. Вредителите в горите и начинът да комуникираме с обществото чрез горската педагогика“. Експертите разгледаха различни елементи в процеса на общуване с отделните цели и възрастови групи, решаваха потенциални казуси и търсеха правилните решения, обсъждаха необходимите ресурси и инструменти, възможните комуникационни канали и ги представиха пред колегите си. Според тях лесовъдската професия и дейностите в горите са специфични и хората невинаги разбират в какво се състоят

те и защо са важни. Горските педагози са категорични, че основни партньори в процеса на комуникация с обществеността са медиите, а в работата с децата – родителите и учителите.

В програмата на конгреса беше включен и Пазар на активностите, на който организациите показаха свои рекламни и образователни материали. Съпътстващата вечерна програма за участниците бе изпълнена с изпълнения на фолклорни песни и танци. Участието на Клуб „Златните кукери“ – Челопеч, осигурено със съдействието на СЗДП – Враца, изненада приятно участниците и ги заинтригува с представянето на автентични български обичаи (сн. 10 и 11).

Част от участниците в конгреса успяха да се включат в екскурзия до Природен парк „Витоша“, а друга – да пътуват с теснолинейка по маршрута Аврамово – Аврамови колиби и да се насладят на живописното ждрело на Чепинска река и седловината Аврам, която разделя Рила и Родопите.

Създадена през 2007 г. по инициатива на Австрия и Германия, Европейската мрежа на горските педагози започва провеждането на годишен конгрес с участители на представители на европейски страни, но дейностите по горска педагогика се развиват в Европа повече от 40 години. У нас те започнаха преди близо 15 години, като досега за горски педагози са обучени 300 лесовъди и специалисти от горския сектор. Следващият Европейски конгрес ще се проведе през 2025 г. в Унгария.

Жеия СТОИЛОВА
Снимки: Йордан ДАМЯНОВ
и Станислава КРУМОВА